

**UTVÄRDERING AV DISTANSUTBILDNINGEN
I UTTALSPROJEKTET
3 jan 2007 - dec 2007**

Innehåll	sida
Syfte	3
Målgrupp	3
Bakgrund	3
Utarbetande och genomförande av distansutbildningen	4
Metod och Resultat	
Tillvägagångssätt	5
Resultat	5
Jämförelse med kompetenshöjningsinsatserna i Uttalsprojektet 1	11
Avslutande diskussion	12

Syfte

Syftet var att utvärdera den distansutbildning för sfi-lärare, som skapats och utprovats i Uttalsprojektet 3. Målen för distansutbildningen är att:

1. Lärarna ska få en ökad medvetenhet om uttalets, och i synnerhet prosodins betydelse i språkinläring och bli motiverade att arbeta mer med detta.
2. Lärarna ska erhålla kunskaper, teoretiskt och praktiskt, bl a genom att tillägna sig Prosodia-metoden och hanteringen av Lingusbaserade dataläromedel.
3. Lärarna ska implementera de nyvunna kunskaperna i sin undervisning.
4. Lärarna ska påverka och skapa förutsättningar för ökad och förbättrad uttalsundervisning på skolan.

Målgrupp

Målgruppen har varit den sk projektgruppen, sfi-lärare anställda på Komvux i Södertälje. 15 lärare anmälde till en början intresse att delta i projektet. En av dessa lämnade projektet redan efter två månader p g a för stor arbetsbelastning. En lärare deltog fram till början av december, då hon lämnade sin tjänst.

Bakgrund

Uttalsprojektet startade 2004 i Steg 1, för att testa Prosodia-metoden och utveckla IKT-verktyg för effektiv uttalsträning. Det finns ett stort behov av och önskemål om kompetenshöjning på uttalsområdet bland sfi-lärarna, särskilt vad gäller undervisningsmetoder. I sfi-kursplanen, [2006:02176](#) beskrivs också uttalsundervisningen, som ett prioriterat område. Det främsta målet i Uttalsprojektet 3 var att skapa och testa en utbildning i språkundervisningsmetodik, som kan vara tillgänglig på distans. Utbildningen har Projektet har genomförts av Prosodia AB i samverkan med sfi på komvux i Södertälje, Sofiadistans, NTI-skolan och Myndigheten för skolutveckling. Utbildningen har utarbetats av Paula Grossman (PG), som också har varit handledare och projektledare. Referensperson och sakkunnig har varit docent Bob McAllister från institutionen för Lingvistik vid Stockholms universitet. Bidrag har erhållits från Europeiska Flyktingfonden.

I utarbetandet av distansutbildningen, togs erfarenheter och material från Uttalsprojektet 1 och 2 tillvara. Prosodia-metoden i kombination med Lingusbaserade övningar, som med gott resultat hade utprovats i dessa. Det mest lärorika för lärarna, var att auskultera på lektioner utförda av PG medelst Prosodia-metoden och att delta i förberedande och uppföljande handledning. Den stora utmaningen i Uttalsprojektet 3, var att finna former för överföring av metoden på distans och på vilket sätt handledningen kunde utföras.

För detta krävdes:

En lämplig utbildningsplattform

Lämplig teknik för videosamtal

Teknik för överföring av videofilmade lektioner på webben

Utarbetande och genomförande av distansutbildningen

Under perioden jan – aug utfördes det huvudsakliga arbetet för att finna ovanstående samt att utforma utbildningen och fylla den med innehåll. Utbildningen skapades i skalet Moodle på en hemsida med namnet www.prosodiadistans.com.Handledning och utvärderingssamtal skedde via Skype med webbkamera.

Lärarna delades in i tre arbetsgrupper, som till en början, gemensamt skulle bekanta sig med och pröva tekniken och verktygen för distansutbildningen – utbildningsplattformen på webben och kommunikation via Skype. Eftersom flera i lärare i projektgruppen behövde komplettera datakunskaper, bl a ljudinspelning och filhantering, genomfördes en kortkurs under en halvdag.

I april höll PG ett introduktionsseminarium om Prosodia-metoden. Vid starten av distansdelen av utbildningen, fick lärarna sedan en introduktion på skolan av utbildningsplattformen och upplägget.

Under distansutbildningens gång skulle lärarna sen träffas för att diskutera uppgifter och innehåll och gemensamt göra insändningsuppgifterna. Uppgifterna var till en del teoretiska, men mestadels praktiska. Lärarna skulle själva pröva metoden i sin undervisning. Metoden fick de huvudsakligen inblick i, genom att titta på utvalda klipp från videofilmade lektioner, i vilka PG undervisade sfi-deltagare med Prosodia-metoden.

Utbildningen omfattar 7 avsnitt och skulle genomföras under höstterminen. Varje avsnitt skulle klaras av på två veckor. Arbetsgruppsmöten och Skype-möten planerades in i förväg. Lärarna fick inte tillgång till alla avsnitt på en gång, eftersom de färdigställdes successivt och innehållet även anpassades utifrån de synpunkter och önskemål som lärarna uttryckte under utbildningens gång.

De största svårigheterna visade sig vara att:

- Komprimera och visa filmerna på lämpligt sätt för att de snabbt och lätt skulle vara åtkomliga för lärarna på skolans datorer.
- Anpassa lärarnas datorer och hantering till de krav som hämtningen av filmerna krävde.

Utbildningen genomfördes som planerat, med några undantag:

- Förskjutningar av arbetsgrupps- och Skype-möten p g a att lärarna var tvungna att delta på konferenser rörande en påkommen omorganisation av sfi-undervisningen.
- P g a förskjutningarna hann inte alla lärarna med att göra uppgifterna i avsnitt 6.
- Avsnitt 7 kunde inte färdigställas p g a tidsbrist, eftersom arbetet med bearbetning av filmmaterialet krävde mer tid än beräknat.

Metod och resultat

Tillvägagångssätt

De lärare som deltagit i hela projektet, 13 personer, gavs vid projektets slut en enkät att besvaras anonymt eller med namn (valfritt).

Lärarna fick på de flesta frågor gradera sina svar med siffror från *Nej, inte alls 1 2 3 4 Ja, mycket*. Medelvärde för respektive fråga anges och det högsta värdet är då 4. På Några frågor var ja/nej-frågor, då har den genomsnittliga procentsatsen för svar ja angetts. Resultaten har grupperats under olika rubriker. Lärarna fick också, i en fråga, gradera vikten av olika delar av projektet från värde 1 (mindre viktigt) till 5 (mycket viktigt).

Till varje fråga har funnits utrymme för kommentarer. I resultatredovisningen finns kommentarerna ibland med som en förklaring till eller bekräftelse på värdena.

Resultat

Projektet som helhet

Detta projekt har varit givande för mig	3,6
Jag tycker att det är roligt att arbeta med uttal och muntlig träning	3,5
Jag tror att deltagarna tycker att det är roligt och givande att arbeta med uttal.	3,3

Resultatet visar att projektet som helhet uppfattats positivt.

Några av svaren på kompletterande frågor:

Vad har varit särskilt bra i projektet?

"Filmerna, gärna fler!"

"Att uttalsundervisning har påbörjats i min undervisning."

"Att uppehålla sig länge kring tankar om uttal. Lära om uttal och analysera smådelar. Det är så viktigt men ändå lite svårt."

"Insikten om att prosodin betyder så mycket för språket."

"Att arbeta/träffas regelbundet i en arbetsgrupp."

"Paula själv har varit mycket bra."

"Jag har blivit intresserad av uttal."

Vad har varit mindre bra?

"Krångel med datorer och överföring."

"Att vi inte riktigt kom igång med Vasaaaru och att vi inte hann alla sju avsnitt före jul."

"Att vi lärare helt enkelt inte kunnat samarbeta i den utsträckning som vi velat."

"Lite dålig framförhållning."

"Dålig överblick över materialet."

Motivation och medvetenhet

Jag har genom projektet blivit mer motiverad att arbeta med den muntliga kommunikativa språkträningen och uttalet/prosodin i synnerhet.	3,5
Min medvetenhet om uttalets betydelse och vikten av att arbeta med uttalet har ökat i och med mitt deltagande i projektet.	Ja 92%
Jag kommer fortsättningsvis ha mer uttalsträning och muntlig träning i min undervisning än jag haft innan projektet började.	3,2

Ovanstående resultat visar att Uttalsprojektets första kvalitativa mål - ökad medvetenhet om betydelsen av uttalsträning och ökad muntlig träning hos sfi-lärare - har uppnåtts, då det lägsta värdet är 3,2 och det högsta är 3,5 resp 92%.

Kunskaper

Jag har genom projektet erhållit mer kunskaper, teoretiskt och praktiskt för att arbeta med den muntliga kommunikativa språkträningen och uttalet/prosodin i synnerhet.	3,5
Jag har fått fördjupade kunskaper om uttal (förstår bättre vad prosodi innebär, sambandet mellan tal och skrift etc.).	3,4
Jag kan analysera deltagarnas uttal bättre nu.	3,0
Jag tror att jag nu bättre kan hjälpa deltagarna med deras uttal.	3,2
Jag har lärt mig vägleda deltagarna i användningen av Lingusbaserade läromedel och övningar (Så ska det Låta, Vasaaaru? m fl.).	69%

Resultaten 3,5 och 3,4 på den första frågorna tyder på att kunskapsmålet - Lärarna ska få en ökad medvetenhet om uttalets, och i synnerhet prosodins betydelse i språkinläringen och bli motiverade att arbeta mer med detta.- generellt har uppnåtts.

Vad gäller analys av deltagarnas uttal, skulle lärarna behöva mer övning och handledning.

Kommentarer till användningen av Lingusbaserade läromedel:

"Vill lära mig mer."

"Kunde lite tidigare, men vill lära mig mer. Har inte hunnit än."

Distansutbildning och utformningen av denna utbildning

Tycker du att distansutbildning är ett bra alternativ till utbildning på plats?	2,5
Har det varit fördelaktigt att göra utbildningen tillsammans?	3,7
Jag tycker att handledningsträffarna via Skype har varit givande	3,3
Jag tycker att videomöten på Skype är ett bra alternativ till handledning på plats och till enbart skriftlig kommunikation.	2,5
Är utformningen av utbildningsplattformen, dvs strukturen på sidorna, att hitta rätt, att skriva in uppgifter mm. bra?	2,8*
Ska den studerande ha tillgång till alla avsnitt från början?	Ja 46%
Var urvalet av läsmaterial bra?	2,5**
Hur var omfånget av läsmaterial?	lagom 85%
Bör allt läsmaterial även finnas i pappersform?	2,5
Var det tillräckligt många uppgifter?	Ja 100%
Har uppgifterna känts meningsfulla?	3,2
Jag har läst Paulas kommentarer till insändningsuppgifterna.	Ja 85%
Om ja, har det varit givande?	3,1*
I utbildningen ingick en introduktionsföreläsning. Var du nöjd med den?	3,2*
Kan du rekommendera andra lärare att delta i denna distansutbildning i en reviderad version?	3,6*

* En lärare har inte angivit något värde.

** Tre lärare har inte angivit något värde

"För sfi3 har det varit extra stressigt eftersom vi varit tvungna att förflytta oss mellan olika lokaler i olika stadsdelar."

"Inga förflyttningar, tidsvinst, ny teknik, annan pedagogik."

"Man kan läsa när man vill och har möjlighet."

"Att arbeta i en grupp har varit väldigt positivt."

"Frihet att tänka efter, reflektera och prova i olika kontexter innan man svarar, eftersom man vinner tid genom datakommunikation."

"Tekniskt krångel."

"Tydligare progression!"

"Att vissa avsnitt kom till oss när en ledig helg eller en vecka med lite arbete redan gått."

"Att vi inom gruppen inte haft tid att träffas tillräckligt, eftersom vi undervisar på så olika tider."

"För mig hade det definitivt varit bättre med en intensiv 3-dagarskurs, istället för det här upplägget."

Ni har haft 2 veckor för varje avsnitt – hur mycket tid tycker du skulle behövas?

2v **38%** 3v **50%** Inget svar: 5

"Eftersom upplägget, när det gäller inläsning samt antalet uppgifter som ska göras är ojämnt fördelat måste tiden anpassas till detta."

"Jag hade behövt schemalagd tid för studierna och arbete med uppgifterna."

PROSODIA-metoden

Jag tycker att PROSODIA-metoden är en effektiv metod för uttalsträning	3,3*
Jag har, genom PROSODIA-metoden, breddat min didaktiska kunskap vad gäller tekniker för olika inlärningsstilar och tekniker (rörelse, sång, bilder, symboler).	3,3
Jag kommer att fortsätta tillämpa principerna och innehållet i PROSODIA-metoden i min undervisning.	3,5

* En lärare har inte angivit något värde.

Ovanstående resultat visar att lärarna i projektgruppen tillägnat sig en metod för uttalsträning som de anser vara effektiv.

Påverkan på didaktiken

Jag ägnar mer tid åt språkpedagogiska frågor med mina kollegor nu	2,4
Jag kommer att fortsätta ägna mer tid åt språkpedagogiska frågor med mina kollegor.	Ja 54%

Dessa frågor ställdes för att bli se om kompetenshöjningsprogrammet haft någon påverkan på den didaktiska utvecklingen överhuvudtaget.

"Frågan är "svår" att svara på. Vi har alltid ägnat tid åt dessa frågor. Projektet har nog inte bidragit till en ökning av tiden. Däremot kanske "infallsvinkeln" är en annan."

"Jag kommer säkert att diskutera uttalsundervisning mera!"

Värdering av olika delar i projektet

Mindre viktigt 1 - mycket viktigt 5

Demolektioner på video	4,5
PROSODIA-metoden	4,3
Introduktionsföreläsningen	4,3
Arbetsgruppsmötena	4,2
Läsmaterialet i utbildningen	4,1
Tid för reflektion	4,1
Mer tid för undervisningsförberedelser	4,1
Handledarens skriftliga återkopplingar på insändningsuppgifterna	3,8
Tillgång till uttalsläromedel i datasalen	3,6
Ljudinspelning och arkivering	3,2
Tid för reflektion	3,1
Handledningsträffar via webbkamera på Skype	3,0

Annat:

"Praktisk undervisning."

"Efterarbete(mp3, arkivering, fortsatta pedagogiska träffar med andra i arbetsgrupperna)"

"4 Respektfullt bemötande av Paula."

"4 Vi har lärt känna varandra. (Det har varit en positiv bieffekt)."

Genomsnittsvärdet av alla graderingar är 3,86 och 68,4% av de svaren ovan har graderats med 4 och 5, vilket tyder på att merparten av delarna i utbildningen och projektet som helhet värderats relativt högt.

Detta ger för handen att den utprovade distansutbildningen är av god kvalitet och kan ligga till grund för ett delvis webbaserat, nationellt kompetenshöjningsprogram för uttalsträning och muntlig träning inom sfi, vilket är ett mål i Uttalsprojektet.

Både i denna del av enkäten och i andra har deltagandet i arbetsgrupperna värderats oväntat högt.

Implementering och spridning

Jag har redan ökat uttalsträning och muntlig träning i min ordinarie undervisning.	3,3
Jag kommer att ta tillvara och använda erfarenheterna från projektet i min framtida ordinarie undervisning och i lärararbetet överhuvudtaget.	3,5
Jag tror att jag kommer att sprida mina kunskaper och erfarenheter från projektet till andra lärare.	Ja 92%
Jag tror att uttalsundervisning och muntlig träning kommer att öka inom Sfi på Komvux Södertälje tack vare projektet.	3,2
Jag tror att jag i framtiden kommer att öka datorstödet i undervisningen.	2,8

Ovanstående resultat visar att lärarna i projektgruppen i hög grad redan tillämpar och fortsatt kommer att använda sina nya kunskaper och erfarenheter samt att de kommer att sprida dessa till andra lärare.

Några av svaren till följdfrågor:

Vad har du för önskemål för framtiden?

"Att skolan ger tid och datasalar för tillämpning."

"Att alla våra elever ökar uttalsdelen i undervisningen."

"Att vi får fler filmer/materiel, kanske en påbyggnadskurs."

"Jag vill fortsätta med uttal som fortbildning och tänker repetera och försöka bli bättre på uttalsundervisning."

"Använda Vasaaaru?"

"Att arbetsgivare ska underlätta för lärare att frigöra tid för sådana här projekt. Att de inser hur viktigt det är!"

"Kontinuerlig fortbildning i form av verkliga möten (föreläsningar i kombination med övningar)"

"Tillgång till prosodiadistans."

Vad tror du behövs för att kunskapen och erfarenheterna från Uttalsprojektet på bästa sätt ska tas tillvara på skolan?

"Vi bör hålla ett Öppet Hus för övriga lärare för att inspirera dem, samt fortsätta kontakten med träffar, där man fördelar tips sig emellan."

"Se filmerna igen. "

"Dokumentation av de elever som vi som har gått i projektet har: I vilken utsträckning de når ett bättre och snabbare synbart resultat än de andra."

"En assistent till datateknikern. "

"Att lämpligt utrustade lokaler tillhandahålls för uttalsundervisningen."

"Grunden är en god förankring i ledningsgruppen så att man får en medvetenhet för uttalets betydelse. Det måste prioriteras i budgeten."

"Fortsatta träffar i arbetsgruppen."

"Du skulle kunna komma och föreläsa/berätta för samtliga."

"Att vi köper Vasaaaru?"

Vad kommer du själv att göra för att detta ska ske?

"Uppmana fler att gå kursen."

"Fortsätta diskutera PROSODIA med mina kollegor och naturligtvis arbeta med prosodi/uttal i klassrummet."

"Jag kommer att tala med vår biträdande rektor."

"Ja, jag kunde börja samla upp alla som klarat sfi. Visa hur fort det gått och vilka delar som utvecklades snabbast."

Jämförelse med kompetenshöjningsinsatserna i Uttalsprojektet 1

I Uttalsprojektet 1 (aug 2004- sept 2005), fick 8 sfi-lärare i Uppsala genomgå ett kompetenshöjningsprogram med Prosodia-metoden och Lingus dataprogram. Utbildningsinsatserna sträckte sig över ett helt år, då lärarna fick auskultera på lektioner med PG, fick implementera metoden i sin egen undervisning med förberedande och uppföljande handledning. I programmet ingick också en serie föreläsningar om Prosodia-metoden, prosodi och andra aspekter av uttal, utbildning i Lingus, samt diskussioner mm i arbetsgrupper. Projektet och kompetenshöjningsinsatserna utvärderades bl a med en enkät, där flera frågor var av samma slag som i utvärderingsenkäten i Uttalsprojektet 3. Det är därför intressant att jämföra några av resultaten i de två utvärderingarna.

Resultat (1-4)

Några gemensamma frågor	U1	U3
Detta projekt har varit givande för mig	4	3,6
Jag har genom projektet blivit mer motiverad att arbeta med den muntliga kommunikativa språkträningen och uttalet/prosodin i synnerhet.	3,8	3,5
Min medvetenhet om uttalets betydelse och vikten av att arbeta med uttalet har ökat i och med mitt deltagande i projektet.	Ja 100%	Ja 92%
Jag kommer fortsättningsvis ha mer uttalsträning och muntlig träning i min undervisning än jag haft innan projektet började	3,8	3,2
Jag har genom projektet erhållit mer kunskaper, teoretiskt och praktiskt för att arbeta med den muntliga kommunikativa språkträningen och uttalet/prosodin i synnerhet.	3,8	3,5
Jag har fått fördjupade kunskaper om uttal (förstår bättre vad prosodi innebär, sambandet mellan tal och skrift etc.).	3,2	3,4
Jag tror att jag nu bättre kan hjälpa deltagarna med deras uttal	3,4	3,2
Jag tycker att PROSODIA-metoden är en effektiv metod för uttalsträning	3,8	3,3*
Jag har, genom PROSODIA-metoden, breddat min didaktiska kunskap vad gäller tekniker för olika inlärningsstilar och tekniker (rörelse, sång, bilder, symboler).	3,3	3,3

Jag kommer att fortsätta tillämpa principerna och innehållet i PROSODIA-metoden i min undervisning.	3,4	3,5
Jag har redan ökat uttalsträning och muntlig träning i min ordinarie undervisning.	3,4	3,3
Jag kommer att ta tillvara och använda erfarenheterna från projektet i min framtida ordinarie undervisning och i lärarbetet överhuvudtaget.	3,9	3,5
Jag tror att jag kommer att sprida mina kunskaper och erfarenheter från projektet till andra lärare.	Ja 89%	Ja 92%
Jag tror att uttalsundervisning och muntlig träning kommer att öka inom vår Sfi-skolan tack vare projektet.	3,3	3,2

Man kan konstatera att resultaten, med avseende på det väsentligaste i projekten är mycket goda i båda. Det som är anmärkningsvärt och mycket intressant är att de inte skiljer sig nämnvärt. Skillnaderna är endast 0 – 0,6 och 8% resp.7%. Detta, trots att skillnaderna i utbildningstid och omfattningen av aktiviteter är mycket stora i respektive projekt.

En mer detaljerad jämförelse är möjlig. Jag hänvisar till utvärderingsrapporten från Uttalsprojektet 1 <http://www.prosodia.se/uttalsprojektet/komphojlarare.pdf> .

Avslutande diskussion

Projektet har som helhet uppfattats som mycket positivt av projektgruppen.

Frågorna ställda under rubrikerna *Motivation och medvetenhet*, samt *Kunskaper* avsåg att få fram huruvida och på vilket sätt de uppsatta målen uppnåts i projektet. Målen har mer än väl uppnåts, med undantag för hanteringen av Lingus-baserade läromedel. Skälet till det är antagligen att:

- 1) tillgången till datasalstid var mycket begränsad
- 2) det bara fanns ett Lingus-baserat läromedel tillgängligt, innan skolan i oktober, fick tillgång till en provversion av läromedlet [Vasaaaru?](#).
- 3) installationen av Vasaaaru? tog längre tid än väntat och tillgängligheten var inte tillräcklig för att lärarna skulle hinna pröva ut det.

Lärarna skulle behöva en kort påbyggnadskurs med bl a mer uttalsanalys och att under handledning arbeta med databaserade uttalsläromedel i kombination med klassrumsundervisning.

I tabellen *Värdering av olika delar i projektet*, framgår vad som uppskattats mest:

- Demonstrationsfilmerna
- Prosodia-metoden i sig
- Introduktionsföreläsningen
- Arbetsgruppsmötena

Flera lärare har kommenterat att filmerna är mycket inspirerande och att de önskar få tillgång till dessa fortsättningsvis. Utifrån detta kan man anta att videofilmade lektioner kan ha ett lika stort eller större värde än auskultationer i en metodutbildning. Filmerna har den fördelen att de kan ses om och om igen, samt spolas fram och tillbaka och användas som underlag för diskussion i arbetsgrupper och i handledning.

Många kommenterar också att det har varit bra att göra utbildningen tillsammans med andra lärare i en arbetsgrupp. Det är därför fördelaktigt att de skolor som önskar få denna distansutbildning framöver, ser till att flera lärare genomgår utbildningen samtidigt. Det är dessutom viktigt att lärarnas scheman läggs med hänsyn till att de ska få tid att träffas och göra sina uppgifter.

Cirka hälften av lärarna anser att distansutbildning är ett bra alternativ till andra utbildningsformer. Naturligtvis var dessa lärare positivt inställda från början, eftersom de valde att vara med och pröva distansutbildning. Endast en lärare har varit direkt negativ till distansutbildning.

13 av de 14 lärarna rekommenderar andra sfi-lärare att genomgå distansutbildningen.

Det som upplevts som negativt i distansutbildningen, var att tekniken, särskilt vid uppspelning av filmerna, inte fungerade till fullo från början. Det hade förklarats för lärarna redan i början att de skulle vara "försökskaniner" i utvecklingen av både innehållet och tekniken, men självklart upplevdes det ändå som en störning. I övrigt önskar lärarna bl a en tydligare progression och överblick över materialet i den revidering som görs utifrån erfarenheterna i projektet.

Lärarna har redan börjat implementera Prosodia-metoden och andra erfarenheter från projektet i ordinarie undervisning. Det finns mycket god grund för fortsatt utveckling och spridning och lärarna i projektgruppen kommer aktivt att medverka till detta. De flesta, av de tillfrågade lärarna, tror också att projektet har haft en positiv påverkan och kommer att "ge ringar på vattnet", så att uttalsträning med datorstöd, får en större plats inom sfi.

Jämförelsen med utbildningsinsatserna i Uttalsprojektet 1 visar att distansutbildningen är nästan lika effektiv, som en längre utbildning i annan form. Den har dessutom fördelen av större flexibilitet och är ett billigare alternativ.